

Дело C-38/21**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

22 януари 2021 г.

Запитваща юрисдикция:

Landgericht Ravensburg (Германия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

30 декември 2020 г.

Ищец:

VK

Ответник:

BMW Bank GmbH

Предмет на спора в главното производство

Договор за лизинг — Квалифициране като договор за потребителски кредит — Задължителна информация — Директива 2008/48/ЕО — Право на отказ — Погасяване на правото на отказ — Злоупотреба с правото за упражняване на отказ

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Тълкуване на правото на Съюза, член 267 ДФЕС

Преюдициални въпроси

1. Относно законната фикция, уредена в член 247, параграф 6, втора алинея, трето изречение и параграф 12, първа алинея, трето изречение от Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch (Въвеждащ закон към Гражданския кодекс, наричан по-нататък „EGBGB“)

- а) Член 247, параграф 6, втора алинея, трето изречение и член 247, параграф 12, първа алинея, трето изречение от EGBGB, доколкото обявяват договорни клаузи, противоречащи на условията по член 10, параграф 2, буква п) от Директива 2008/48/ЕО, за отговарящи на изискванията на член 247, параграф 6, втора алинея, първо и второ изречение и член 247, параграф 12, първа алинея, второ изречение, точка 2, буква b) от EGBGB, несъвместими ли са с член 10, параграф 2, буква п) и член 14, параграф 1 от Директива 2008/48/ЕО?

При утвърдителен отговор:

- б) Следва ли от правото на Съюза, и по-специално от член 10, параграф 2, буква п) и член 14, параграф 1 от Директива 2008/48/ЕО, че член 247, параграф 6, втора алинея, трето изречение и член 247, параграф 12, първа алинея, трето изречение от EGBGB са неприложими, доколкото обявяват договорни клаузи, противоречащи на условията по член 10, параграф 2, буква п) от Директива 2008/48/ЕО, за отговарящи на изискванията на член 247, параграф 6, втора алинея, първо и второ изречение и член 247, параграф 12, първа алинея, второ изречение, точка 2, буква b) от EGBGB?

При отрицателен отговор на въпрос II. 1. б):

2. Относно задължителната информация съгласно член 10, параграф 2 от Директива 2008/48/ЕО

- а) Следва ли член 10, параграф 2, буква п) от Директива 2008/48/ЕО да се тълкува в смисъл, че сумата на лихвите на ден, която следва да се укаже в договора за кредит, трябва да произтича от изчисляването на посочения в договора договорен лихвен процент?
- б) Следва ли член 10, параграф 2, буква л) от Директива 2008/48/ЕО да се тълкува в смисъл, че приложимият лихвен процент за забавени плащания трябва да бъде посочен като абсолютно число при сключването на договора за кредит и като абсолютно число следва да се посочи поне приложимият референтен лихвен процент (в разглеждания случай основният лихвен процент съгласно член 247 от Bürgerliches Gesetzbuch (Граждански кодекс, наричан по-нататък „BGB“), от който чрез добавка (в разглеждания случай пет процентни пункта съгласно член 288, параграф 1, второ изречение от BGB) се изчислява приложимият лихвен процент за забавени плащания, и трябва ли потребителят да бъде информиран относно референтния (основния) лихвен процент и неговата променливост?

- в) Следва ли член 10, параграф 2, буква у) от Директива 2008/48/ЕО да се тълкува в смисъл, че в текста на договора за кредит трябва да са упоменати съществените формални изисквания относно достъпа до механизъм за извънсъдебни процедури за уреждане на спорове и обжалване?

При утвърдителен отговор на поне един от изложените по-горе въпроси II. 2. а)—в):

- г) Следва ли член 14, параграф 1, второ изречение, буква б) от Директива 2008/48/ЕО да се тълкува в смисъл, че срокът за отказ започва да тече едва когато е предоставена пълно и вярно информацията съгласно член 10, параграф 2 от Директива 2008/48/ЕО?

При отрицателен отговор:

- д) Кои са релевантните критерии, за да се определи, че срокът за отказ започва да тече, дори и когато тази информация не е пълна и вярна?

При утвърдителен отговор на посочените по-горе въпроси II. 1. а) и/или на поне един от въпроси II. 2. а)—в):

3. Относно погасяването на правото на отказ съгласно член 14, параграф 1, първо изречение от Директива 2008/48/ЕО:

- а) погасява ли се правото на отказ съгласно член 14, параграф 1, първо изречение от Директива 2008/48/ЕО?

При утвърдителен отговор:

- б) Представлява ли погасяването ограничение във времето на правото на отказ, което следва да се регламентира от приет от парламента закон?

При отрицателен отговор:

- в) Предполага ли погасяването от субективна страна потребителят да е знаел за продължаващото наличие на правото му на отказ или най-малкото незнанието му да се дължи на груба небрежност?

При отрицателен отговор:

- г) Възможността кредитодателят впоследствие да предостави на кредитополучателя информацията съгласно член 14, параграф 1, второ изречение, буква б) от Директива 2008/48/ЕО, с което да задейства срока за отказ, противоречи ли на прилагането на

правилата относно погасяване на правото на отказ поради принципа на добросъвестност?

При отрицателен отговор:

- д) Съвместимо ли е това с установените принципи на международното право, които са обвързващи за германския съд по силата на Grundgesetz (Конституцията)?

При утвърдителен отговор:

- е) Как германските правоприлагащи органи трябва да разрешат конфликта между императивните норми на международното право и изискванията на Съда на ЕС?

- 4. Относно установяване на злоупотреба с правото за упражняване на отказ от страна на потребителя съгласно член 14, параграф 1, първо изречение от Директива 2008/48/ЕО:

- а) Може ли упражняването на правото на отказ съгласно член 14, параграф 1, първо изречение от Директива 2008/48/ЕО да представлява злоупотреба с право?

При утвърдителен отговор:

- б) Представлява ли установяването на злоупотреба с правото за упражняване на отказ ограничение на правото на отказ, което следва да се регламентира от приет от парламента закон?

При отрицателен отговор:

- в) Предполага ли установяването на злоупотреба с правото за упражняване на отказ от субективна страна потребителят да е знаел за продължаващото наличие на правото му на отказ или най-малкото незнанието му да се дължи на груба небрежност?

При отрицателен отговор:

- г) Възможността кредитодателят впоследствие да предостави на кредитополучателя информацията съгласно член 14, параграф 1, второ изречение, буква б) от Директива 2008/48/ЕО, с което да задейства срока за отказ, противоречи ли на установяването на злоупотреба с правото за упражняване на отказ поради принципа на добросъвестност?

При отрицателен отговор:

- д) Съвместимо ли е това с установените принципи на международното право, които са обвързващи за германския съд по силата на Grundgesetz?

При утвърдителен отговор:

- е) Как германските правоприлагащи органи трябва да разрешат конфликта между императивните норми на международното право и изискванията на Съда на ЕС?

Цитирани разпоредби на правото на Съюза

Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 година относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета (наричана по-нататък „Директива 2008/48“), и по-конкретно член 10, параграф 2, букви е), л), п) и у), както и член 14, параграф 1, второ изречение, буква б)

Цитирани разпоредби на националното право

Grundgesetz, и по-специално член 25

EGBGB, член 247, параграфи 3, 6, 7 и 12

BGB, и по-специално членове 242, 247, 288, 355, 356b, 357, 357a, 495 и 506. Член 506, параграф 1 от BGB предвижда, че разпоредбите, приложими към общите договори за потребителски кредит, трябва да се прилагат съответно към договорите, чрез които търговци предоставят на потребители друга форма на финансова помощ срещу заплащане. Съгласно параграф 2 от договорите, сключени между търговец и потребител, относно възмездното ползване на стока, наред с другото се считат за финансова помощ срещу заплащане, когато е уговорено, че в случай на прекратяване на договора потребителят трябва да заплати определена стойност за стоката (член 506, параграф 2, точка 3 от BGB).

Кратко изложение на фактите и на производството

- 1 На 10 ноември 2018 г. ищецът сключва с ответника договор за лизинг на автомобил за лично ползване. Уговорени са плащания от ищеца на обща стойност 12 486,80 EUR, състоящи се от отделно лизингово плащане от 4 760 EUR при приемане на автомобила, последвано от 24 лизингови вноски по 321,95 EUR всяка. Договорната годишна лихва е 3,49 % за целия срок на действие, съответно годишният процент на разходите е 3,55 %. Посоченият нетен размер на кредита е 40 294,85 EUR и съответства на покупната цена на превозното средство. Уговорено е също така, че ищецът има право на годишен пробег от 10 000 км и че в случай на връщане той е длъжен да

заплати надвишаващите километри по 7,37 ст., докато за изминатите по-малко километри ще му бъдат възстановявани по 4,92 ст. Освен това лизингополучателят е длъжен да компенсира намалената стойност, ако превозното средство не е в състояние, съответстващо на възрастта и уговорения пробег, когато бъде върнато.

- 2 Ищецът приема автомобила и плаща месечните лизингови вноски от януари 2019 г. С писмо от 25 юни 2019 г. ищецът упражнява правото си на отказ от волеизявлението си за сключване на договора за кредит.
- 3 Що се отнася до правото на отказ от договора за кредит, в договора се посочва следното:

„Право на отказ

Имате право в срок от 14 дни да се откажете от волеизявлението си за сключване на договора, без да посочите причини за това. Срокът започва да тече след сключването на договора, но само след като кредитополучателят е получил цялата задължителна информация по член 492, параграф 2 от BGB (например информация за вида на кредита, информация за нетния размер на кредита, информация за срока на договора).“

„Последици от упражняване на отказа

Ако превозното средство вече е предадено, трябва да го върнете най-късно в рамките на 30 дни и да платите уговорената лихва за периода между предаването и връщането на превозното средство. Срокът започва да тече с изпращането на волеизявлението за отказ. За периода между предаването и връщането се заплаща лихва в размер на 0,00 EUR на ден в случай на пълно ползване. Тази сума се намалява съответно, ако автомобилът е предоставен само частично за употреба.“

Основни доводи на страните в главното производство

- 4 Ищецът счита, че отказът е действителен, тъй като срокът за отказ не е започнал да тече, и се позовава по-специално на непълнота на задължителна информация. Поради това ищецът иска от съда да постанови, че ответникът не може да предявява никакви права въз основа на договора за лизинг — по-специално няма претенция за плащане на лизинговите вноски.
- 5 Ответникът счита, че искът е неоснователен. Той твърди, че ищецът няма право на отказ, тъй като разпоредбите относно отказа, приложими за договорите за потребителски кредит, не са приложими за лизинговите договори. Освен това той надлежно предоставил на ищеца информация относно правото на отказ и цялата задължителна информация в договора за лизинг. По-специално, информацията относно правото на отказ

съответствала точно на предвидения в закона примерен образец, така че съгласно член 247, параграф 6, втора алинея, първо и трето изречение от EGBGB се предполага наличие на вярна информация относно отказа и последният бил просрочен.

Кратко изложение на мотивите за преюдициалното запитване

- 6 Уважаването на иска зависи от това дали отказът от лизинговия договор е действителен и дали евентуално ответникът може да направи възражение за погасяване или възражение за злоупотреба с правото за упражняване на отказ.
- 7 Валидността на волеизявлението на ищеца за отказ от договора предполага най-напред той да има право на отказ от договора. Това се поставя под съмнение, тъй като съгласно член 2, параграф 2, буква г) от Директива 2008/48 същата не се прилага към договори за наем или лизинг, при които не се предвижда задължение за закупуване на предмета на договора нито в самия договор, нито в друго отделно споразумение. Съгласно практиката на Съда обаче очевидно е от интерес за Съюза, заимстваните от акт на Съюза разпоредби да бъдат тълкувани еднакво (решение от 26 март 2020 г., Kreissparkasse Saarlouis, C-66/19, EU:C:2020:242, т. 29).
- 8 Подобно заимстване на разпоредби на Съюза е в основата на приложимото в настоящия случай законодателство, тъй като германският законодател се е възползвал от възможността, предвидена в съображение 10 от Директива 2008/48, да включи в прилагането на предвидените в тази директива разпоредби области, които не попадат в нейното приложно поле. Съгласно препращането в член 506, параграф 1, първо изречение, параграф 2, точка 3 от BGB към правилата относно общите договори за потребителски кредит разпоредбите на Директива 2008/48, транспонирани в националното право, се прилагат по аналогия и към договори за лизинг като разглежданите в настоящия случай, тъй като акцентът е не преотстъпването на ползването, а финансирането. При тези условия ищецът има право на отказ.
- 9 Освен това се поставя въпросът дали [отказът] е просрочен. За да бъде считано за действително изявлението за отказ на ищеца, е необходимо да не е изтекъл двуседмичният срок за отказ по член 355, параграф 2, първо изречение от BGB. Съгласно член 356b, параграф 2, първо изречение от BGB срокът за отказ не започва да тече, ако цялата задължителна информация съгласно член 492, параграф 2 и член 247, параграфи 6—13 от EGBGB не се съдържа в договора за кредит. В такъв случай съгласно член 356b, параграф 2, второ изречение от BGB срокът започва да тече едва след последващото предоставяне на задължителната информация. В настоящия случай би следвало да се изхожда от непълнота на предоставената задължителна информация, по-специално ако информацията относно правото на отказ не е представена в надлежна форма или поне една част от

задължителната информация, която трябва да фигурира в договора за кредит, е непълна или неточна.

- 10 При наличие на непълна задължителна информация отказът по принцип би бил допустим, тъй като германското право не предвижда погасяване на правото на отказ от договорите за потребителски кредит. Националният законодател умишлено е избрал неограничено във времето право на отказ.
- 11 Все пак би могло да се приеме, че е налице погасяване или злоупотреба с правото за упражняване на отказ, ако са налице предвидените в националното право условия за това и последното не противоречи на правото на Съюза.
- 12 Що се отнася до конкретните преюдициални въпроси, запитващата юрисдикция приема следното:
- 13 Относно въпроси 1.а) и б): Изложеното по въпроси 1.а) и б) по същество съответства на това по въпроси 1.а) и б) в точки 10–15 от резюмето по преюдициално запитване по дело C-336/20.
- 14 Досежно въпрос 2.а): Този въпрос се отнася до посочването на лихвения процент. В настоящия случай в договора за лизинг на стр. 5 е посочен лихвен процент от 3,49 % на годишна база, докато в информацията за правото на отказ на стр. 4 от договора за лизинг се посочва лихва от 0,00 EUR.
- 15 От значение за решаването на спора е как трябва да се разбира член 10, параграф 2, буква п) от Директива 2008/48. Текстът на разпоредбата действително позволява тълкуването, че относно размера на лихвата на ден на потребителя може да бъде посочена сума, която не е нужно да съответства на договорената лихва (според становището на Федералния съд).
- 16 Редакцията на член 14, параграф 3, буква б), второ изречение от Директива 2008/48, съгласно която след упражняването на правото на отказ длъжимата от потребителя лихва за периода от усвояване на кредита до датата на връщане на главницата се изчислява въз основа на договорения лихвен процент, подкрепя идеята за различно разбиране на член 10, параграф 2, буква п) от тази директива. Оттук може да се заключи, че и лихвите, платими на ден, трябва да се изчисляват от лихвения процент по заема съгласно член 10, параграф 2, буква е) от Директива 2008/48. Това се подкрепя и от факта, че информацията в съответствие с член 10, параграф 2, буква п) от Директивата трябва да бъде представена по ясен и кратък начин. Така, ако лихвата на ден не може да бъде изчислена въз основа на договорената лихва по кредита, тогава за потребителя може да се създаде впечатлението, че при посочения различен размер на лихвата на ден (както в настоящия случай е 0,00 EUR) просто става въпрос за техническа грешка и

че въпреки това той трябва да бъде задължен да плати договорната лихва по кредита.

- 17 По отношение на въпроси 2.б) — д): Изложеното в това отношение от запитващата юрисдикция по същество съответства на съображенията по съответните въпроси от резюмето по преюдициално запитване по дело C-336/20 (въпроси 2.б до 2.г).
- 18 По отношение на въпроси 3 а) — 3 д), свързани с проблема за погасяването: Запитващата юрисдикция уточнява, че в германското право погасяването се третира като незаконосъобразно упражняване на правото поради противоречиво поведение, като нарушението се състои в нелоялното забавяне на упражняването на права. Погасяването предполага, че титулярят разполага с право, което той не упражнява през продължителен период, въпреки че всъщност е в състояние да го направи и че съответно задължената страна може да приеме и да се осланя на обстоятелството, че титулярят няма да упражни правото си. Ако обаче титулярят все пак упражни правото си, това би противоречало на член 242 от BGB (принцип на добросъвестността) поради настоящо противоречиво поведение в сравнение с предходно поведение на титуляря.
- 19 Запитващата юрисдикция обаче изразява съмнение, че тези правила относно погасяването на правото могат да се приложат към правото на отказ на потребителя (въпрос 3.а). Съгласно член 14, параграф 1, второ изречение, букви а) и б) от Директива 2008/48 14-дневният срок за отказ започва да тече или от деня на сключването на договора, или от деня, в който потребителят получи информацията, посочена в член 10 от тази директива, ако този ден е след датата на сключването на договора. Ето защо трябва да се заключи, че отказът не е ограничен във времето, ако потребителят не получи информацията, посочена в член 10 от Директива 2008/48. Освен това от член 14, параграф 1, второ изречение, буква б) от тази директива следва, че кредитодателят има възможност по всяко време да задейства срока за отказ, като предостави информацията, посочена в член 10 от посочената директива. Следователно може да се приеме, че тези разпоредби относно периода, през който правото на отказ може да бъде упражнено, са изчерпателни и извън тях не може да съществува ограничаване във времето на правото на отказ чрез възражението за погасяване.
- 20 В случай че на въпрос 3.а) се отговори в смисъл, че правото на отказ съгласно член 14, параграф 1, първо изречение от Директива 2008/48 се погасява, възниква въпросът дали е допустимо националната юрисдикция да ограничава във времето правото на отказ чрез предвидените в националното право разпоредби относно погасяването, или дали това следва да се регламентира от приет от парламента закон.
- 21 Действително Съдът е постановил, че правото на отказ може да бъде ограничено във времето. В решение от 19 декември 2019 г. Rust-Hackner и

др. (C-355/18 — C-357/18 и C-479/18, EU:C:2019:1123, т. 62) той обаче подчертава, че при едно такова ограничаване във времето на правото на отказ трябва да се осигури полезното действие на целта, преследвана от Директивата. Ето защо ограничаването на правото на отказ, въз основа само на общи правни принципи, следва да бъде изключено. По-специално има опасност умишлено предвидената в Директивата възможност за упражняване на правото на отказ без ограничение във времето да бъде прекалено затруднена или дори сведена до нула чрез разширително прилагане на член 242 от BGB.

- 22 Ако на въпрос 3.б) се отговори отрицателно, следва да се изясни доколко погасяването изисква потребителят да е бил информиран за правото му на отказ. Съгласно досегашната практика на Съда погасяването на правото на отказ е възможно едва от момента, в който потребителят е бил достатъчно информиран за правото си на отказ (определение от 27 ноември 2007 г., *Diy-Mar Insaat Sanayi ve Ticaret* и *Akar*/Комисия, C-163/07 P, EU:C:2007:717, т. 32 и 36). По-специално, принципът на ефективност в европейското право също подкрепя този извод. Това е така, понеже потребителят може ефективно да упражни правото си на отказ само ако изобщо е запознат с него.
- 23 При отрицателен отговор на преюдициален въпрос 3.в) следва да се провери дали възможността кредитодателят впоследствие да предостави на потребителя информацията съгласно член 14, параграф 1, второ изречение, буква б) от Директива 2008/48 и следователно да задейства срока за отказ от договора, е пречка за прилагането на правилата относно погасяването въз основа на принципа на добросъвестност. Според запитващата юрисдикция, когато задължителната информация съгласно член 10, параграф 2 от Директива 2008/48 не е надлежно предоставена, изначално не е възможно излагането на възражение за погасяване. Съгласно практиката на Съда задълженото лице няма как да се позовава на съображения за правна сигурност, за да избегне последиците от собственото си неизпълнение на изискването, произтичащо от правото на Съюза, да предостави информация относно правото на правоимащото лице да се откаже от договора или да го анулира (решения от 19 декември 2013 г., *Endress*, C-209/12, EU:C:2013:864, т. 30 и от 13 декември 2001 г., *Heininger*, C-481/99, EU:C:2001:684, т. 47)
- 24 В случай на отрицателен отговор на преюдициален въпрос 3.г), следва да се провери дали подобен извод е съвместим с принципите, с които германският съд е обвързан по силата на Конституцията, и как германските правоприлагащи органи биха разрешили конфликта между обвързващите норми на международното право и нормите на правото на Съюза.
- 25 Институтът на погасяването на права е един от общите принципи на международното право. Тези общи принципи са част от федералното право и съгласно член 25, параграф 2 от Конституцията имат предимство пред законите. Следователно те са задължителни за германския съд.

- 26 Международното право признава възможността за погасяване на права. В международноправната доктрина обаче е безспорно, че титулярят на правото трябва да знае за възможността да упражни това свое право. Правата не могат да се погасят просто поради бездействие. Следователно германски съд би могъл да установи, че правото на отказ на потребител се е погасило само ако на титуляря му е било известно, или не му е било известно поради груба небрежност, че все още има право на отказ.
- 27 Така, ако принципите, приложими в правото на Съюза, към погасяването на възможността за упражняване на правото на отказ на потребителите от договори за потребителски кредит, се отклоняват от обвързващи норми на международното право, Съдът следва да уточни кои са правните насоки в приложното поле на Директива 2008/48, от които трябва да се ръководи националният съд при такъв конфликт на правила.
- 28 Значението на въпроси 3.а) — е) за разрешаването на висящия пред нея спор е обобщено от запитващата юрисдикция по следния начин: когато погасяването на правото на отказ съгласно член 14, параграф 1, първо изречение от Директива 2008/48
- е изначално изключено,
 - или във всички случаи трябва да се основава на парламентарен закон,
 - или във всички случаи предполага незнание най-малкото поради груба небрежност,
 - или във всички случаи не е предвидено поради непредоставяне на последваща информация,
 - или във всички случаи е несъвместимо с обвързващи норми на международното право, когато не е налице поне незнание на титуляря, дължащо се на груба небрежност,
- в конкретния случай ответникът не може да се позовава на възражението за погасяване на правото на отказ.
- 29 По въпроси 4, букви а) — е) (злоупотреба с право): В националната съдебна практика и литература е спорно дали и при какви условия упражняването на правото на потребителя да се откаже от договора за потребителски кредит може да бъде квалифицирано като нарушение на принципа на добросъвестност, и следователно като злоупотреба с право. Ето защо отговорът на преюдициалните въпроси 4.а) — е) е релевантен за тълкуването и прилагането на националното право.
- 30 Съмнително е дали упражняването на правото на отказ от договора за кредит на потребителя може да бъде ограничено, като се приеме, че е налице

нарушаване на принципа на добросъвестност. Следните доводи са против това, а именно:

- с ясните разпоредби на Директивата вече няма място за ограничаване на правото на отказ чрез допускане на наличието на нарушение на принципа на добросъвестност.
- кредитодателят може във всеки момент да задейства срока за отказ чрез последващо съобщаване на информацията съгласно член 10 от Директива 2008/48.
- правото на отказ служи не само за индивидуална защита, но и за общите цели (предотвратяване на свръхзадлъжняването, укрепване на стабилността на финансовия пазар).
- Директива 2008/48/ЕО не позволява на държавите членки да ограничават правото на отказ, и по-специално да съкращават срока за отказ.

- 31 Ако на въпрос 4.а) трябва да се отговори в смисъл, че упражняването на правото на отказ може да представлява злоупотреба с право, възниква допълнителният въпрос дали националните съдилища имат правомощието да ограничат правото на отказ по тази причина или това е законова разпоредба, която трябва да се основава на парламентарен закон. Според запитващата юрисдикция е изключено ограничаването на правото на отказ въз основа на общи принципи на правото.
- 32 Точно както при прилагането на правилата за погасяването на правото на отказ, има опасност умишлено предвидената в Директивата възможност за упражняване на правото на отказ без ограничение във времето да бъде прекалено затруднена или дори сведена до нула чрез разширително прилагане на член 242 от BGB. Установеното от съдебната практика разширяване на закрилата на примерните образци, предвидена в член 247, параграф 6, втора алинея, трето изречение и параграф 12, първа алинея, трето изречение от EGBGB, като се приема, че е налице позоваване на липсата на закрилата на примерните образци с цел злоупотреба, показва, че правото на отказ, упражнено повече от 14 дни след сключването на договора, на практика може да е лишено от смисъл.
- 33 При отрицателен отговор на въпрос 4.б), трябва да се изясни доколко може да бъде оправдано да се приеме, че при упражняване на правото на отказ по-късно от 14 дни след сключването на договора е нарушен принципът на добросъвестност, въпреки че потребителят не е бил информиран надлежно от кредитодателя за правото му на отказ.
- 34 При отрицателен отговор на въпрос 4.в) възниква въпросът, дали дадената на кредитодателя възможност впоследствие да предостави на кредитополучателя информацията съгласно член 14, параграф 1, второ

изречение, буква б) от Директива 2008/48 и така да задейства срока за отказ от договора, допуска да се приеме, че е нарушен принципът на добросъвестност.

- 35 При отрицателен отговор на преюдициален въпрос 4.г) следва да се провери дали това е съобразено с установените принципи на международното право, които германският съд е длъжен да спазва по силата на Grundgesetz. Принципът на добросъвестност спада към общите принципи на международното право. Тези общи принципи са част от федералните закони и имат предимство пред законите в съответствие с член 25, параграф 2 от Основния закон на Федерална република Германия. Следователно те са задължителни за германския съд.
- 36 По силата на тези принципи титулярят трябва да е запознат с правото си и само в тази хипотеза другата страна може да претендира възникване на правни последици от неупражняването му. Потребителят, който, без да е проявил груба небрежност, не знае за продължаващото наличие на правото си на отказ, не може да бъде упрекнат в каквото и да било нарушение на принципа на добросъвестност, когато той упражнява правото си на отказ едва известно време след сключването на договора и въз основа на това извежда предвидените в закона правни последици.
- 37 Ако принципите, приложими съгласно правото на Съюза по отношение на упражняването на правото на отказ на потребителя с цел злоупотреба, се отклоняват от обвързващите разпоредби на международното право, Съдът ще трябва да изясни в обхвата на Директива 2008/48 как националната юрисдикция трябва да разреши подобно противоречие на нормите.
- 38 Запитващата юрисдикция счита, че преюдициалните въпроси 4, букви а)–е) са от значение за разрешаването на спора. Всъщност ако предположението, че е налице злоупотреба с правото на отказ от договора съгласно член 14, параграф 1, първо изречение от Директива 2008/48
- е изначално изключено,
 - или във всички случаи трябва да се основава на парламентарен закон,
 - или във всички случаи предполагава незнание най-малкото поради груба небрежност,
 - или във всички случаи не е предвидено поради непредоставяне на последваща информация,
 - или във всички случаи е несъвместимо с обвързващи норми на международното право, когато не е налице поне незнание на титуляря, дължащо се на груба небрежност,

това не би зависело от съществуването на конкретните изисквания за нарушение на член 242 BGB (принцип на добросъвестност) и тяхната преценка и обосноваване в отделния случай.

- 39 И накрая, следва да се отбележи, че въпросите, изложени в настоящото преюдициално запитване, частично се припокриват с въпросите по вече висящите дела C-33/20, C-155/20, C-187/20 и C-336/20, поради което запитващата юрисдикция предлага делата да бъдат съединени.

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ